

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

11 юли 2019 година*

„Преюдициално запитване — Околна среда — Директива 2009/28/ЕО — Член 3, параграф 3, буква а) — Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници — Производството на електроенергия от слънчеви фотоволтаични инсталации — Изменение на схема за подпомагане — Принципи на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания“

По съединени дела C-180/18, C-286/18 и C-287/18

с предмет три преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия) с актове от 25 януари 2018 г., постъпили в Съда на 9 март 2018 г., в рамките на производства по дела

Agreenergy Srl (C-180/18 и C-286/18)

Fusignano Due Srl (C-287/18)

срещу

Ministero dello Sviluppo Economico,

в присъствието на:

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: С. Lycourgos, председател на състава, М. Ilešič и I. Jarukaitis (докладчик), съдии,

генерален адвокат: Н. Saugmandsgaard Øe,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 март 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Agreenergy Srl и Fusignano Due Srl, от V. Cerulli Irelli и A. Lorzio, avvocati,
- за Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA, от A. Segato и A. Pugliese, avvocati,

* Език на производството: италиански.

- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от G. Aiello, avvocato dello Stato,
- за чешкото правителство, от M. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за гръцкото правителство, от M. Tassopoulou, A. Magrippi и E. Tsaousi, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от A. Rubio González, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от G. Gattinara, T. Maxian Rusche и K. Talabér-Ritz, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 3, параграф 3, буква а) от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 2009 г., стр. 16).
- 2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между Agrenergy Srl (дела C-180/18 и C-286/18) и Fusignano Due Srl (дело C-287/18) и Ministero dello Sviluppo Economico (Министерство на икономическото развитие, Италия) относно законосъобразността на министерски декрет и относно правото на тези предприятия да се ползват от тарифите за стимулиране, установени с предходен министерски декрет.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съгласно съображение 25 от Директива 2009/28:

„Държавите членки имат различен потенциал по отношение на енергията от възобновяеми източници и прилагат различни схеми на национално равнище за подпомагане в областта на енергията от възобновяеми източници. Повечето държави членки прилагат схеми за подпомагане, които осигуряват предимства единствено за произведената на тяхна територия енергия от възобновяеми източници. За да функционират добре националните схеми за подпомагане, е изключително важно държавите членки да могат да контролират ефекта и разходите на националните схеми за подпомагане в зависимост от техния различен потенциал. Едно от важните средства за постигане на целта на настоящата директива е да се гарантира правилното функциониране на националните схеми за подпомагане, като тези съгласно Директива 2001/77/ЕО [на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар (ОВ L 283, 2001 г., стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 36)], за да се поддържа доверието на инвеститорите и да се даде възможност на държавите членки да разработят ефективни национални мерки за съответствие с целите. [...]“.

- 4 Член 1 от Директива 2009/28, озаглавен „Предмет и приложно поле“, гласи:

„Настоящата директива установява обща рамка за насърчаването на енергията от възобновяеми източници. С нея се задават задължителни национални цели за общия дял на енергия от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия, както и за дела на енергията от възобновяеми източници в транспорта. [...]“.

- 5 Член 3 от посочената директива, озаглавен „Задължителни общи национални цели и мерки за използване на енергия от възобновяеми източници“, предвижда:

„1. Всяка държава членка гарантира, че нейният дял на енергия от възобновяеми източници, изчислен в съответствие с разпоредбите на членове 5—11, в брутното крайно потребление на енергия през 2020 г. е най-малко равен на нейната обща национална цел за дела на енергията от възобновяеми източници през тази година, посочен в третата колона на таблицата от приложение I, част А. Такива задължителни общи национални цели съответстват на цел от най-малко 20-процентен дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия в [Съюза] през 2020 г. За да се постигнат по-лесно целите, установени в настоящия член, всяка държава членка популяризира и насърчава енергийната ефективност и енергоспестяването.

2. Държавите членки въвеждат ефективно определени мерки, предназначени да гарантират, че делът на енергията от възобновяеми източници се равнява на или надвишава посочения дял в индикативната крива, съдържаша се в приложение I, част Б.

3. За да постигнат целите по параграфи 1 и 2 от настоящия член, държавите членки може, *inter alia*, да прилагат следните мерки:

- а) схеми за подпомагане;

[...]“.

Италианското право

- 6 Член 23 от decreto legislativo n. 28 — Attuazione della direttiva 2009/28/CE sulla promozione dell'uso dell'energia da fonti rinnovabili, recante modifica e successiva abrogazione delle direttive 2001/77/CE e 2003/30/CE (Законодателен декрет № 28 за транспониране на Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО) от 3 март 2011 г. (редовна притурка към GURI бр. 71 от 28 март 2011 г., наричан по-нататък „Законодателен декрет № 28/2011“) предвижда, както е видно от преписката, с която разполага Съдът, че се прилагат принципите на постепенност на намесата, за да се гарантират направените инвестиции, на пропорционалност спрямо целите и на гъвкавост на структурата на схемите за подпомагане, за да се отчетат пазарните механизми и развитието на технологиите в областта на възобновяемите енергийни източници и на енергийната ефективност.

- 7 Член 25 от този законодателен декрет гласи:

„1. Производството на електроенергия от инсталации, които използват възобновяеми източници и които са въведени в експлоатация до 31 декември 2012 г., се насърчава със съществуващите към датата на влизане в сила на настоящия декрет механизми [...]

[...]

10. [...] [С]тимулите за производството на електроенергия от слънчеви фотоволтаични инсталации, въведени в експлоатация след [31 май 2011 г.], се уреждат най-късно до 30 април 2011 г. с декрет на [министъра на икономическото развитие], приет в сътрудничество с *Ministro dell'ambiente e della tutela del [territorio e del] mare* [министърът на околната среда и на защитата на територията и на морето, Италия] и след провеждане на консултация с *Conferenza unificata* [Единна конференция, Италия] по член 8 от Законодателен декрет № 281 от 28 август 1997 г., въз основа на следните принципи:

- a) определяне на годишен лимит на общата електрическа мощност на фотоволтаичните инсталации, които могат да получат тарифи за стимулиране;
- b) определяне на тарифите за стимулиране, като се вземат предвид намаляването на разходите за технологии и инсталации и прилаганите в държавите — членки на Европейския съюз, стимули;
- c) предвиждане на тарифи за стимулиране и на диференцирани квоти, като се вземе предвид естеството на зоната, в която са разположени инсталациите;
- d) прилагане на разпоредбите на член 7 от *decreto legislativo n. 387* (Законодателен декрет № 387) от 29 декември 2003 г., доколкото са съвместими с настоящия параграф“.

8 Член 1, параграф 2 от *decreto ministeriale — Incentivazione della produzione di energia elettrica da impianti solari fotovoltaici* (Министерски декрет за насърчаване на производството на електроенергия от слънчеви фотоволтаични инсталации) от 5 май 2011 г. (GURI бр. 109 от 12 май 2011 г., наричан по-нататък „Четвъртата енергийна сметка“) се прилага до 31 декември 2016 г. към фотоволтаични инсталации, въведени в експлоатация след 31 май 2011 г., за индикативна целева инсталирана мощност на национално равнище от около 23 000 мегавата (MW), съответстваща на общ индикативен годишен разход за стимулите от порядъка на 6—7 милиарда евро.

9 Член 2 от Четвъртата енергийна сметка предвижда:

„Общи критерии на схемата за подпомагане:

1. Схемата за подпомагане се прилага въз основа на индикативни цели за развитие във времето на мощността на инсталациите — цели, които трябва да са съвместими с годишната прогноза за разходите.

2. Без да се засягат преходните разпоредби относно възможността за получаване на стимули за 2011 г. и 2012 г., превишаването на индикативните годишни разходи, определени за всяка година или за част от годината, не ограничава достъпа до тарифите за стимулиране, но води до допълнително намаляване на тези тарифи за следващия период, като се вземе предвид общият индикативен годишен разход по член 1, параграф 2.

3. Когато бъде достигната най-ниската стойност на общия индикативен годишен разход по член 1, параграф 2, правилата за насърчаване по настоящия декрет могат да се преразгледат с решение на министъра на икономическото развитие в сътрудничество с министъра на околната среда и защитата на територията и морето и след провеждане на консултация с [Единната конференция], така че при всички положения да се благоприятства по-нататъшното развитие на сектора“.

10 Член 6 от тази енергийна сметка гласи:

„Общи условия за достъп до тарифите за стимулиране:

1. Инсталациите се ползват от тарифи за стимулиране съгласно правилата и при спазване на условията по настоящия декрет.

2. Големите инсталации, въведени в експлоатация до 31 август 2011 г., се ползват пряко от тарифите за стимулиране, без да се засяга задължението за уведомяване на Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA [Оператор за енергийните услуги] за въвеждането в експлоатация в срок от 15 календарни дни от това събитие.

3. За 2011 г. и 2012 г. големите инсталации, които не попадат сред посочените в параграф 2, се ползват от тарифите за стимулиране, ако са изпълнени следните две други условия:

a) инсталацията е вписана в регистъра по член 8 на позиция, която се вменява в конкретните ограничения на разходите, определени за всеки един от референтните периоди по член 4, параграф 2. За тази цел таванът на разходите за 2011 г. включва разходите за стимулиране на големите инсталации, въведени в експлоатация до 31 август 2011 г. Когато съвкупността от разходите за 2011 г. за стимулиране на големите инсталации, въведени в експлоатация до 31 август 2011 г., и на инсталациите, вписани в регистъра по член 8, превиши лимита на разходите, предвиден за същия период, лимитът на разходите, отнасящ се за втората половина на 2012 г., се намалява с размер, идентичен на превишаването;

[...]“.

11 Преамбюлът на decreto ministeriale — Attuazione dell'art. 25 del decreto legislativo del 3 marzo 2011, n. 28, recante incentivazione della produzione di energia elettrica da impianti solari fotovoltaici (Министерски декрет за прилагане на член 25 от Законодателен декрет № 28 от 3 март 2011 г. за насърчаване на производството на електроенергия от слънчеви фотоволтаични инсталации) от 5 юли 2012 г. (редовна притурка към GURI бр. 159 от 10 юли 2012 г., наричан по-нататък „Петата енергийна сметка“) гласи:

„Като се има предвид, че що се отнася до слънчевата фотоволтаична електроенергия, бързото намаляване на разходите за инсталации доведе до бързо нарастване на обема на инсталациите, което доведе, наред с други последици, до увеличаване на разходите за подпомагане и до увеличаване на използването на земеделска земя;

като се има предвид, че предвид високото ниво на разходите за подпомагане и намаляването на разходите за инсталации редица други европейски държави са приели мерки за намаляване на стимулите за фотоволтаични инсталации и че за защитата на конкуренцията и на крайните потребители е необходимо да се приемат европейски стандарти за стимулиране;

като се има предвид, че от гледна точка на по-нататъшното развитие на сектора съществуват значителни маржове за намаляване на стимулите в сравнение с плащаните през последните години с оглед на равнището на стимулите в други европейски държави и на обичайната възвръщаемост на инвестициите;

като се има предвид, че бъдещото развитие на слънчевата фотоволтаична енергия следва да се ориентира към приложения, които намаляват използването на земеделска земя, стимулират технологичните иновации и енергийната ефективност и генерират допълнителни ползи за опазването на околната среда и за икономиката [...]“.

12 Член 1 от Петата енергийна сметка предвижда:

„1. В приложение на член 25, параграф 10 от Законодателен декрет [№ 28/2011] и с оглед на предвиденото в член 2, параграф 3 от Министерски декрет от 5 май 2011 г., настоящият декрет установява правилата за насърчаване на производството на електроенергия от фотоволтаични източници след достигането на общ индикативен годишен разход на стимулите в размер на 6 милиарда евро. [...]

5. Във всички случаи, настоящият декрет престава да се прилага след изтичането на 30 календарни дни, считано от датата на достигане на общ индикативен годишен разход в размер на 6,7 милиарда евро. Датата на достигане горепосочената годишна стойност от 6,7 милиарда евро се съобщава от Органа за електроенергия и газ въз основа на информацията, предоставена от GSE съгласно установената в параграф 2 процедура“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

13 Agrenergy и Fusignano Due са предприятия, които осъществяват дейност в областта на изграждането, експлоатацията и поддръжката на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници. Разглежданите в главното производство инсталации са изградени през 2011 г. и въведени в експлоатация на 29 февруари 2012 г. Дела C-180/18 и C-286/18 се отнасят до наземни фотоволтаични инсталации, изградени от Agrenergy върху земеделски площи съответно в община Фузиняно (Италия) и община Маса Ломбарда (Италия). Дело C-287/18 се отнася до инсталация, изградена от Fusignano Due на територията на община Фузиняно.

14 Съгласно установената със Законодателен декрет № 28/2011 схема GSE предоставя на собственика на фотоволтаична инсталация, която е свързана с националната електрическа мрежа и е с номинална мощност от най-малко 1 киловат (kW), благоприятна тарифа за произведената енергия. Правото да се ползват тези тарифи зависи от класирането на съответните икономически оператори в електронния регистър, в който са вписани, и може да бъде намелено в зависимост от превишаването на лимитите на разходите за стимулите, предоставени в предходен период.

15 Жалбоподателите в главното производство оспорват пред Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Регионален административен съд Лацио, Италия) Петата енергийна сметка, която значително намалява стимулите за производство на електроенергия от слънчеви фотоволтаични инсталации. Те искат да се ползват от по-изгодната тарифа, предвидена в Четвъртата енергийна сметка, като изтъкват, че техните инсталации отговарят на условията за допускане до предвидената в тази Четвърта енергийна сметка схема за стимулиране.

16 Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Регионален административен съд Лацио) отхвърля жалбите, с които е сезиран, с мотива, че предвид разпоредбите на член 6 от Четвъртата енергийна сметка неотварянето на регистъра за втората половина на 2012 г. е законосъобразно, тъй като съвкупността от разходите за стимулиране на големите инсталации, въведени в експлоатация до 31 август 2011 г., и броят на бенефициерите, вписани в този регистър, са довели до превишаване на лимита на разхода, предвиден за същия период. Всъщност, както според запитващата юрисдикция е било обявено от GSE, разходите за стимулите, предоставени на тези инсталации и на вписаните в предходния регистър инсталации, са изчерпали средствата за втората половина на 2012 г. и това обосновава неотварянето на този регистър.

17 Освен това схемата за подпомагане на инсталациите, които произвеждат енергия от възобновяеми източници, не била задължителна, а представлявала само един от възможните методи, чрез които държавите членки могат да постигнат целите за производство на енергия от

възобновяеми източници, предвидени от Директива 2009/28. С Петата енергийна сметка била изменена системата за стимулиране при последователно и рационално прилагане на принципите на градиране, гъвкавост, ефективност и ефикасност, предвидени в тази директива.

- 18 Жалбоподателите по главното производство обжалват решенията на Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Регионален административен съд Лацио) пред Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия). В подкрепа на жалбите си те изтъкват по същество, че не са могли да се ползват от по-изгодните тарифи по Четвъртата енергийна сметка, тъй като GSE не е отворил регистъра за втората половина на 2012 г., и твърдят, че Петата енергийна сметка противоречи на италианското законодателство и на Директива 2009/28 и нарушава принципа на защита на оправданите правни очаквания.
- 19 Запитващата юрисдикция посочва, че преходните разпоредби по член 1 от Петата енергийна сметка се прилагат за инсталациите, „вписани в регистрите на позиция, даваща възможност за получаване на стимули“, отнасящи се до Четвъртата енергийна сметка, но не и за инсталациите, които просто биха изпълнявали условията за вписване в тези регистри, ако те бяха отворени. Следователно инсталациите на жалбоподателите в главното производство не могли да се ползват от предвидената в Четвъртата енергийна сметка тарифа, тъй като били класирани в съответния регистър на позиция, която не дава възможност за получаване на стимули.
- 20 Освен това запитващата юрисдикция счита, че достигането на предварително определения от съответната национална правна уредба таван на разходите обосновава неотварянето на регистъра за втората половина на 2012 г., тъй като предвидената финансова дотация вече е била изчерпана. GSE било оповестило надлежно това обстоятелство, така че жалбоподателите в главното производство не могли да се позовават на оправдани правни очаквания, че ще получат достъп до тарифата за стимулиране, предвидена в Четвъртата енергийна сметка.
- 21 Запитващата юрисдикция счита, че италианското законодателство е съвместимо с Директива 2009/28, тъй като последната не задължава държавите членки да предвидят схема за подпомагане на производството на енергия от възобновяеми източници, която не подлежи на изменение. Всъщност според запитващата юрисдикция тази директива има за цел да насърчи производството на енергия от възобновяеми източници и поставя цели за дела на енергията, произведена от такива източници на национално равнище. Установяването на схеми за подпомагане на това производство било само една от мерките, които държавите могат да приемат в това отношение, и следователно тези схеми били факултативни. Освен това съображение 25 от Директива 2009/28 подчертавало структурната гъвкавост на схемите за подпомагане, които следва да се адаптират към обстоятелствата и бюджетните ограничения на държавите членки. Този подход бил спазен от разглежданата в главното производство национална правна уредба, която предвиждала схеми за подпомагане, които се прилагат в зависимост от моментните нужди.
- 22 Освен това от преамбюла на Петата енергийна сметка следвало, че намаляването на стимулите се дължи на факта, че Италианската република е напред в изпълнението на целите за производство на енергия от възобновяеми източници, че цената на инсталациите е по-ниска отколкото в миналото, че понасяните от публичните финанси разходи са все по-обременителни, че други държави членки също намаляват стимулите, че е уместно да се ограничи използването на плодородни земи и че се дава приоритет на инвестициите в енергийната ефективност, топлинната енергия и транспорта, тъй като тези мерки са оценявани като средно по-ефективни икономически.

- 23 При тези обстоятелства Consiglio di Stato (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 3, параграф 3, буква а) от Директива [2009/28] да се тълкува — в светлината на общия принцип на защита на оправданите правни очаквания и на установената от [тази] директива цялостна система за стимулиране на производството на енергия от възобновяеми източници — в смисъл, че изключва съвместимостта с правото на Европейския съюз на национална правна уредба, която позволява на италианското правителство чрез последователни декрети за изпълнение да намали или дори да премахне определените по-рано тарифи за стимулиране?“.

По преюдициалния въпрос

- 24 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, параграф 3, буква а) от Директива 2009/28 във връзка с принципите на правна сигурност и защитата на оправданите правни очаквания трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата по главното производство, която позволява на държава членка да намали или дори да премахне определените по-рано тарифи за стимулиране на електроенергията от слънчеви фотоволтаични инсталации.
- 25 Трябва да се припомни, че съгласно член 1 от Директива 2009/28 тя има за цел да установи обща рамка за насърчаването на производството на енергия от възобновяеми източници, като задава по-специално задължителни национални цели за общия дял на енергията от такива източници в брутно крайно потребление на енергия.
- 26 Член 3, параграф 3, буква а) от Директива 2009/28 предвижда, че за да постигнат целите по член 3, параграфи 1 и 2, държавите членки могат да прилагат схеми за подпомагане, съгласно които, от една страна, всяка държава членка гарантира, че нейният дял на енергия от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия през 2020 г. е най-малко равен на нейната обща национална цел, посочена в част А от приложение I към Директивата, и от друга страна, държавите членки въвеждат ефективно определени мерки, предназначени да гарантират, че делът на енергията от такива източници се равнява на или надвишава посочения дял в индикативната крива, съдържаща се в част Б от приложение I към Директивата.
- 27 Съдът е постановил, че както се установява от самия текст на член 3, параграф 3, буква а) от Директива 2009/28, и по-специално от думата „може“, държавите членки не са длъжни да приемат схеми за подпомагане, за да насърчат използването на енергия от възобновяеми източници. Следователно те разполагат с право на преценка относно мерките, които считат за подходящи за постигането на задължителните общи национални цели, определени в член 3, параграфи 1 и 2 от тази директива във връзка с приложение I към нея (вж. в този смисъл решение от 20 септември 2017 г., *Elecdey Carcelen* и др., C-215/16, C-216/16, C-220/16 и C-221/16, EU:C:2017:705, т. 31 и 32). Такава свобода на преценка означава, че държавите членки са свободни да приемат, изменят или отменят схеми за подпомагане, стига тези цели да са изпълнени.
- 28 От друга страна, трябва да се подчертае, че както следва от постоянната съдебна практика, когато приемат по такъв начин мерки, чрез които прилагат правото на Съюза, държавите членки трябва да спазват общите принципи на това право, сред които се числи по-специално принципът на правната сигурност (решение от 1 юли 2014 г., *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 125 и цитираната съдебна практика).

- 29 Пак според постоянната практика на Съда принципът на правна сигурност, следствие от който е принципът на защита на оправданите правни очаквания, изисква, от една страна, правните норми да бъдат ясни и точни, а от друга страна, прилагането им да е предвидимо за правните субекти, особено когато могат да имат неблагоприятни последици за физическите лица и предприятията (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2015 г., *Berlington Hungary* и др., C-98/14, EU:C:2015:386, т. 77).
- 30 По-специално посоченият принцип изисква дадена правна уредба да позволява на заинтересованите лица да се запознаят с точния обхват на задълженията, които тя им налага, както и да могат да се запознаят по недвусмислен начин със своите права и задължения и да действат съобразно с тях (вж. по-специално решение от 1 юли 2014 г., *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 128 и цитираната съдебна практика).
- 31 Що се отнася до принципа на защита на оправданите правни очаквания, Съдът последователно е постановявал, че всеки икономически оператор, у когото национален орган е породил основателни надежди, може да се позове на този принцип. Когато обаче предпазлив и съобразителен икономически оператор е в състояние да предвиди приемането на мярка, която може да засегне неговите интереси, той не може да се позове на принципа за защита на оправданите правни очаквания, когато тази мярка бъде приета. Също така икономическите оператори не могат да възлагат оправдани правни очаквания за запазването на съществуващо положение, което може да бъде променяно от националните органи в рамките на тяхното право на преценка (решение от 10 септември 2009 г., *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, т. 53 и цитираната съдебна практика).
- 32 Освен това, що се отнася до режим, предвиден от национална правна уредба, запитващата юрисдикция трябва да прецени глобално и *in concreto* дали оправданите правни очаквания на икономическите оператори, визирани от правната уредба, са били надлежно спазени, като вземе предвид способите за уведомяване, обичайно използвани от държавата членка, приела уредбата (вж. решение от 10 септември 2009 г., *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, т. 57).
- 33 Запитващата юрисдикция трябва да провери дали правна уредба като разглежданата в главното производство съответства на посочените принципи, тъй като в рамките на преюдициално запитване по член 267 ДФЕС Съдът е компетентен единствено да предостави на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които да ѝ позволят да прецени това съответствие (решение от 1 юли 2014 г., *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 126 и цитираната съдебна практика).
- 34 За тази цел запитващата юрисдикция може да вземе предвид всички относими данни, които следват от съдържанието, от целта или от структурата на съответното законодателство (решение от 11 юни 2015 г., *Berlington Hungary* и др., C-98/14, EU:C:2015:386, т. 81 и цитираната съдебна практика).
- 35 За да се даде полезен за запитващата юрисдикция отговор, трябва по-специално да се отбележат следните обстоятелства, видни от преписката, с която разполага Съдът.
- 36 На първо място, Законодателен декрет № 28/2011, който транспонира Директива 2009/28 в италианското право, вече предвижда в член 25, параграф 10, че стимулите за производството на електроенергия от слънчеви фотоволтаични инсталации се уреждат с министерски декрет и че този декрет се основава на принципа за определяне на годишен лимит на общата електрическа мощност на фотоволтаичните инсталации, които могат да получат тарифи за стимулиране, както и на принципа за определяне на тарифи, които отчитат намаляването на разходите за технологии и инсталации и прилаганите в държавите — членки на Европейския съюз, стимули, а така също и естеството на зоната, в която са разположени инсталациите.

- 37 На второ място, Четвъртата енергийна сметка, която е приета в приложение на тази разпоредба, предвижда, от една страна, в член 6, параграф 2, че големите инсталации, въведени в експлоатация до 31 август 2011 г., се ползват пряко от тарифите за стимулиране. Безспорно е обаче, че разглежданите в главното производство инсталации не отговарят на това изискване, тъй като са въведени в експлоатация след тази дата.
- 38 От друга страна, за инсталациите, които не са въведени в експлоатация до тази дата, член 6, параграф 3, буква а) от Четвъртата енергийна сметка предвижда условие за получаване на достъп до стимулите, а именно да бъдат вписани в един от отворените от GSE регистри на позиция, която дава възможност за получаване на стимули. По принцип тези регистри се отварят на всеки шест месеца и инсталациите се регистрират в тях въз основа на класиране, което им дава достъп до стимулите. GSE посочва, че публикува на своя уебсайт, от една страна, „фотоволтаичен брояч“, който отчита броя на получаващите стимули инсталации и годишните разходи за тези стимули, и от друга страна, обявления за неотваряне на регистри при достигане на тавана на разходите.
- 39 В това отношение Четвъртата енергийна сметка ограничава общите индикативни разходи за стимули до 6 милиарда евро, като тази сума съответства на индикативна целева мощност на национално равнище от около 23 000 MW и достигането ѝ е пречка за отварянето на нови регистри. Тази енергийна сметка предвижда също че когато посочената сума бъде достигната, схемата за стимулиране може да бъде изменена. В случая сумата от 6 милиарда евро е била достигната през март 2012 г. и поради това регистърът на „големите инсталации“ не е бил отворен за втората половина на 2012 г. В приложение на член 25 от Законодателен декрет № 28/2011 е била приета Петата енергийна сметка.
- 40 Италианското правителство изтъква, че тези обстоятелства са известни на жалбоподателите по главното производство. В писменото си становище те потвърждават, че са запознати със съобщението на GSE, че средствата за предвидените в Четвъртата енергийна сметка стимули са изчерпани и че няма да се отваря нов регистър.
- 41 От това следва — с уговорката, че запитващата юрисдикция трябва да извърши съответните проверки — че достъпът на тарифите за стимулиране, предвидени в Четвъртата енергийна сметка, зависи, от една страна, от вписването на слънчева фотоволтаична инсталация в отворен от GSE регистър на позиция, която дава възможност за получаване на стимули, и от друга страна, от непревишаването през предходния период на посочения лимит на индикативните разходи за стимули. Следователно не всички оператори на слънчеви фотоволтаични инсталации получават такъв стимул и освен това получаването му не е гарантирано за определен период от време, а зависи от горепосочените условия и обстоятелства.
- 42 Всички тези условия произтичат ясно от разглежданата в главното производство национална правна уредба, така че по принцип съответните икономически оператори могат да предвидят прилагането им, което също трябва да се провери от запитващата юрисдикция.
- 43 Всъщност от преписката, с която разполага Съдът, е видно, че разглежданите в главното производство подзаконови разпоредби са публикувани надлежно, че са достатъчно точни и че жалбоподателите по главното производство са запознати с тяхното съдържание.
- 44 Освен това тези разпоредби веднага указват на предпазливите и съобразителни икономически оператори, че националните власти могат да адаптират, дори да премахнат схемата за стимулиране, приложима към слънчевите фотоволтаични инсталации, за да отчетат промяната в някои обстоятелства, и че следователно разпоредбите на посочената правна уредба не дават никаква сигурност, че подобна схема ще се запази за определен период от време.

- 45 С приемането на Петата енергийна сметка италианският законодател изглежда предвижда, по-специално с оглед на промяната в определени обстоятелства, именно адаптирането на тази схема за стимулиране при определените в Петата енергийна сметка условия.
- 46 Предвид гореизложеното и без да се засяга окончателната преценка, която е от компетентността единствено на националната юрисдикция, не изглежда, че разглежданата в главното производство правна уредба нарушава принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, нито че е несъвместима с Директива 2009/28.
- 47 С оглед на всички гореизложени съображения на поставения въпрос трябва да се отговори — с уговорката, че запитващата юрисдикция трябва да извърши съответните проверки, като вземе предвид всички релевантни обстоятелства — че член 3, параграф 3, буква а) от Директива 2009/28 във връзка с принципите на правна сигурност и защитата на оправданите правни очаквания трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата по главното производство, която позволява на държава членка да намали или дори да премахне определените по-рано тарифи за стимулиране на електроенергията от слънчеви фотоволтаични инсталации.

По съдебните разноски

- 48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

С уговорката, че запитващата юрисдикция трябва да извърши съответните проверки, като вземе предвид всички релевантни обстоятелства, член 3, параграф 3, буква а) от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО във връзка с принципите на правна сигурност и защитата на оправданите правни очаквания трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата по главното производство, която позволява на държава членка да намали или дори да премахне определените по-рано тарифи за стимулиране на електроенергията от слънчеви фотоволтаични инсталации.

Подписи